

ORDINUL CONSILIERILOR JURIDICI DIN ROMÂNIA

COLEGIUL CONSILIERILOR JURIDICI BIHOR

Sediu: România, jud. Bihor, 410057, loc. Oradea, str. Gen. Magheru 13, ap. 5
Tel/Fax: 0359-175149, Mobil: 0774-038600, 0745-073803
www.ccjbh.ro, e-mail: ccjbihor@yahoo.com

Nr. __210__ / __11.07.2017__

Către,

MINISTERUL JUSTIȚIEI

În amabila atenție a Domnului Ministru TOADER Tudorel

Referitor: Acordarea cheltuielilor de judecată aferente costului reprezentării prin consilier juridic. Scurte considerații. Propunere de lege ferenda privind modificarea art. 451 NCPC

Stimate Domnule Ministru,

Având în vedere termenul de depunere de propuneri pentru modificarea celor patru coduri - Codul civil și Codul de procedură civilă, Codul penal și Codul de procedură penală, sens în care Ministerul Justiției a trimis o scrisoare foștilor membri din comisiile de elaborare a acestora, la facultățile de drept, la Academia Română, la CSM, ÎCCJ, Ministerul Public, dar și la corpurile profesionale ale notarilor, avocaților și executorilor judecătorești, pentru a le solicita propuneri (sursa: www.hotnews.ro), omițând transmiterea unei astfel de solicitări și către corpul profesional al consilierilor juridici, în cazul de față, Ordinul Consilierilor Juridici din România, prin prezenta, vă facem cunoscute considerațiile noastre referitoare la acordarea cheltuielilor de judecată aferente costului reprezentării prin consilier juridic și, implicit, vă comunicăm propunerea privind modificarea art. 451 NCPC, astfel:

Profesia de consilier juridic este o profesie reglementată legal în România prin Legea nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic.

La rândul său, Codul de procedură civilă reglementează expres posibilitatea persoanelor juridice și a instituțiilor publice de a fi reprezentate convențional prin consilieri juridici, făcând nenumărate trimiteri la această categorie profesională.[1]

Conform art. 84 din Noul Cod de procedură civilă, o persoană juridică poate fi reprezentată în instanță prin *avocat* sau *consilier juridic*. Indiferent pentru care dintre cele două modalități de reprezentare optează, persoana juridică va suporta costurile acestei reprezentări (fie sub forma plății unui *onorariu avocațial*, fie sub forma plății unor *drepturi salariale*).

Cheltuielile făcute de către parte *pentru desfășurarea procesului* sunt, de principiu, *cheltuieli de judecată*. Sensul definiției date de art. 84 NCPC ar fi acela de a acoperi *toate cheltuielile* pe care o parte le face pentru *desfășurarea în bune condiții a procesului*. Cu toate acestea, textul a omis orice referire la consilierii juridici, deși, în aproape toate cazurile când Codul face referire la avocați, amintește expres că are în vedere și consilierii juridici care reprezintă partea (a se vedea prevederile din NCPC invocate în nota de subsol de mai sus).

Nu știm cu certitudine dacă legiuitorul a avut *intenția de a exclude* cheltuielile făcute de persoana juridică în privința reprezentării prin consilier juridic sau suntem în prezența unei *omisiuni neintenționate*. Indiferent care ar fi motivul acestei inadvertențe, apreciem că ea trebuie îndreptată, deoarece conduce la discriminarea vădită atât a persoanelor juridice și

instituțiilor publice care optează să își exercite dreptul la apărare prin angajarea de consilieri juridici, cât și la discriminarea unei întregi categorii profesionale căreia îi este negată valoarea patrimonială a muncii depuse.

Este unanim cunoscut faptul că, din punct de vedere al muncii prestate în cadrul unui proces, nu există nicio diferență de conținut între munca prestată de avocat și munca prestată de consilierul juridic. Ambele categorii au dreptul să efectueze aceleași categorii de acte procedurale. În mod similar, nici în faza de consultanță juridică oferită persoanei juridice pe care o asistă sau o consiliază nu există diferențe în privința activității pe care o pot presta cele două categorii profesionale.

În funcție de volumul muncii juridice necesare desfășurării activității, o persoană juridică poate opta între a apela la serviciile unui consilier juridic sau ale unui avocat sau chiar la serviciile ambelor categorii profesionale. Ambele categorii pot încheia contracte pe durată determinată sau nedeterminată, cu un număr de ore de muncă/consultanță mai mic sau mai mare. Din punct de vedere al remunerației, persoana juridică trebuie să achite serviciile juridice, fie în baza unui *contract de asistență juridică* (în cazul avocatului), fie în baza unui *contract de muncă* (în cazul consilierului juridic). Ambele variante de remunerare reprezintă pentru persoana juridică în cauză *costuri aferente serviciilor juridice*.

Problema acordării cheltuielilor de judecată aferente muncii prestate de consilierii juridici a mai fost dezbătută și sub regimul vechiului Cod de procedură civilă. Au existat, și cu siguranță există și la acest moment, voci care au susținut sau susțin că, datorită caracterului de continuitate al muncii prestate de consilierul juridic, plata salariului acestuia este obligatorie, indiferent de existența sau nu a unui litigiu, iar pentru acest motiv nu se impune ca partea reprezentată prin consilier juridic să fie despăgubită pentru cheltuielile efectuate.

Problema este pusă într-un mod profund eronat, discriminator și rău-intenționat. Cheltuielile de judecată care ar putea fi solicitate într-un litigiu de către o persoană juridică nu vor consta în întregul salariu al consilierului juridic aferent perioadei de desfășurare a litigiului, ci vor fi limitate la numărul de ore *alocate* litigiului respectiv, de către consilierul juridic în cauză.

Conform art. 451 alin. (2) NCPC:

“(2) Instanța poate, chiar și din oficiu, să reducă motivat partea din cheltuielile de judecată reprezentând onorariul avocaților, atunci când acesta este vădit disproportionat în raport cu valoarea sau complexitatea cauzei ori cu activitatea desfășurată de avocat, ținând seama și de circumstanțele cauzei. Măsura luată de instanță nu va avea niciun efect asupra raporturilor dintre avocat și clientul său.”

Așadar, la fel cum avocatul are, de regulă, un *tarif orar*, și consilierul juridic are, la rândul său, un *cost orar*, cost ce poate fi determinat foarte simplu prin împărțirea costurilor salariale lunare la numărul de ore aferent unei luni, așa cum rezultă el din contractul de muncă (de exemplu la un contract cu timp integral, numărul lunar de ore ar fi în medie de 168 de ore – 21 zile x 8 ore /zi). La fel ca avocatul, consilierul juridic alocă dosarului respectiv un anumit număr de ore sau zile din programul său de muncă. Dacă numărul de ore declarate este *vădit disproportionat în raport cu valoarea sau complexitatea cauzei ori cu activitatea desfășurată*, instanța de judecată poate să reducă motivat partea din cheltuielile de judecată, aferentă perioadei de timp pe care o apreciază că este *vădit disproportionată*.

Cu titlu de exemplu: La un salariu brut ipotetic de 3000 lei acordat unui consilier juridic, angajatorul are cheltuieli totale de aproximativ 3691 lei. În consecință, costul pentru angajator al unei ore de muncă este de 21,97 lei/oră obținut prin împărțirea costului lunar (3.691 lei) la numărul de ore prestate pe parcursul unei luni (168 ore). Dacă un consilier juridic alocă în total unui dosar 80 de ore, cheltuielile de judecată ale persoanei juridice se ridică la suma de 1680 lei.

Ideea că un consilier juridic are un salariu lunar fix pe care angajatorul trebuie să îl plătească, indiferent de volumul muncii acestuia, este o idee ruptă de realitate. Dacă îmbrățișăm un astfel de raționament, ar trebui să acceptăm și că un avocat este în aceeași situație. Și

contractul de asistență juridică este obligatoriu pentru client, la fel cum un contract de muncă este obligatoriu pentru angajator. Reiese oare de aici faptul că avocatul poate factura indiferent dacă acordă sau nu consultanță clientului?

Evident că nu. Nimeni nu angajează specialiști “de decor”. Dacă un avocat nu își îndeplinește obligațiile asumate prin contractul de asistență, clientul său va putea să atragă răspunderea sa contractuală. Dacă un consilier juridic nu își îndeplinește sarcinile asumate prin contractul de muncă (incluzând aici fișa postului, anexă la acest din urmă contract), acestuia i se poate atrage răspunderea contractuală, fie sub forma unei răspunderi disciplinare cu componentă pecuniară (reducerea salariului, desfacerea contractului de muncă – art. 248 Codul muncii), fie sub forma unei răspunderi materiale în care angajatorul poate să solicite în instanță daune pentru prejudiciile cauzate de angajat prin nerespectarea obligațiilor aferente contractului de muncă.

Niciun angajator nu plătește o persoană de ale cărei servicii nu are nevoie. A susține că o persoană juridică ar plăti un consilier juridic cu același salariu lunar, indiferent de volumul muncii acestuia și indiferent dacă acesta efectuează sau nu o muncă juridică și pe acest considerent nu trebuie să i se acorde cheltuieli de judecată, este un argument pe cât de absurd, pe atât de nerealist. Pe o astfel de linie de argumentație ar trebui să admitem că și un avocat care încheie un contract de colaborare cu un client, în care se obligă să îi acorde constant asistență juridică pe baza unui onorariu forfetar prestabilit, va primi banii oricum, indiferent dacă respectivul client are sau nu nevoie de asistență juridică. În consecință, clientul respectiv nu ar avea dreptul să solicite cheltuieli de judecată într-un litigiu, deoarece costul cu avocatul a fost oricum asumat și este obligatoriu?

Evident că astfel de teorii nu pot fi acceptate.

Fiecare din cele două forme de contractare a serviciilor juridice are avantajele și dezavantajele ei, iar clientul are posibilitatea să opteze în funcție de volumul și specificul serviciilor juridice de care are nevoie.

Dacă o persoană juridică are nevoie doar în mod ocazional de contractarea unor servicii juridice, îi este, poate, mai rentabil să apeleze la serviciile unui avocat. Unul din avantajele ar fi posibilitatea de a alege între o paletă largă de consultanți specializați în diverse domenii. Numărul avocaților înscriși în barouri este suficient de mare, mulți dintre ei având specializare practică în domenii clar determinate și dețin o expertiză avansată pe domeniul respectiv. Un alt avantaj ar putea consta în formalitățile mult mai reduse pe care persoana juridică trebuie să le îndeplinească (contract de asistență, factură și delegație), spre deosebire de situația angajării unui consilier juridic unde formalitățile sunt multiple: contract de muncă înregistrat la ITM, asigurarea unor condiții de muncă, plata a numeroase categorii de taxe aferente salarizării, îndeplinirea formalităților privind protecția muncii, etc).

Specificul activității comerciale al unei persoane juridice se poate potrivi, însă, extrem de bine și cu cea de a doua formă de contractare a unor servicii juridice: angajarea unui consilier juridic. Avantajele unei astfel de opțiuni sunt la rândul lor diverse. Un prim avantaj îl reprezintă gradul de disponibilitate al consilierului juridic și caracterul exclusiv al serviciilor acordate de acesta. Pe scurt, consilierul juridic este permanent la dispoziția persoanei juridice, defășurându-și de regulă activitatea în cadrul birourilor societății angajatoare. Spre deosebire de avocat, care activează în general ca reprezentant și consultant al unui număr mai mare de clienți, consilierul juridic activează, de regulă, în slujba unui singur angajator, fapt ce îl face să fie în permanență conectat la ansamblul informațiilor și a problemelor juridice ale persoanei juridice.

Nu în ultimul rând, opțiunea între cele două forme de reprezentare este determinată și de raportul calitate-preț și, mai ales, de caracterul *intuitu personae* al contractelor de prestări servicii juridice sau al contractelor de muncă. Cu alte cuvinte, opțiunea în alegerea consultantului juridic ține în marea majoritate a situațiilor de calitățile profesionale *ale persoanei* pe care clientul intenționează să o angajeze. Dacă aceste din urmă calități corespund

exigențelor dictate de interesele sale, clientul va apela la serviciile consultantului respectiv, indiferent de categoria profesională din care face parte acesta (avocat sau consilier juridic).

Având în vedere toate similitudinile de mai sus, se impune, în mod evident, ca ambele forme de reprezentare să beneficieze de aceleași condiții și în ceea ce privește recuperarea cheltuielilor de judecată efectuate de către persoanele juridice sau instituțiile publice pe care le reprezintă.

Negarea posibilității de cuantificare valorică a muncii consilierului juridic reprezintă o nepermisă discriminare și o imensă jignire adusă unei categorii profesionale care, din punct de vedere al studiilor necesare, precum și al conținutului activității desfășurate, este identică celei de avocat.

Prin această negare, consilierul juridic este pus, din punct de vedere al recuperării cheltuielilor, pe o poziție inferioară unui *martor*, căruia, conform art. 451 NCPC, îi sunt acoperite nu numai transportul și cazarea, dar și *pierderile cauzate de necesitatea prezenței la proces*. Cu alte cuvinte, un martor care lipsește de la locul de muncă este despăgubit, în vreme ce un consilier juridic, care se prezintă într-un proces în calitate de persoană specializată, nu este despăgubit pentru orele sale de muncă sau, măcar *in extremis*, pentru “lipsa de la locul de muncă”.

Nu în ultimul rând, trebuie avut în vedere faptul că instituțiile publice sunt reprezentate, de regulă, prin consilieri juridici pe care statul îi remunerează din bani publici. Solicitarea de cheltuieli de judecată aferente costurilor salariale ale acestora ar constitui o sursă de economisire a resurselor bugetare. Astfel, dincolo de argumentele prezentate mai sus, modificarea legislativă ar avea și un impact bugetar favorabil.

Pentru toate aceste motive, apreciem că o modificarea legislativă, în sensul celor arătate mai sus, este imperios necesară.

Astfel, de *lege ferenda*, propunem modificarea art. 451 din Noul Cod de procedură civilă după cum urmează:

“Art. 451 Cuantumul cheltuielilor de judecată

(1) *Cheltuielile de judecată constau în taxele judiciare de timbru și timbrul judiciar, onorariile avocaților, cheltuielile salariale aferente activității consilierilor juridici, onorariile experților și ale specialiștilor numiți în condițiile art. 330 alin. (3), sumele convenite martorilor pentru deplasare și pierderile cauzate de necesitatea prezenței la proces, cheltuielile de transport și, dacă este cazul, de cazare, precum și orice alte cheltuieli necesare pentru buna desfășurare a procesului.*

(2) *Instanța poate, chiar și din oficiu, să reducă motivat partea din cheltuielile de judecată reprezentând onorariul avocaților sau cheltuielile salariale aferente activității consilierilor juridici, atunci când acesta este vădit disproporționat în raport cu valoarea sau complexitatea cauzei ori cu activitatea desfășurată de avocat, ținând seama și de circumstanțele cauzei. Măsura luată de instanță nu va avea niciun efect asupra raporturilor dintre avocat și clientul său.”*

---

[1]. Cu titlu exemplificativ, facem referire la dispozițiile art. 13, art. 84, art. 85, art. 184, art. 388, art. 486, art. 490, art. 520 și art. 546 din Noul Cod de procedură civilă.

Menționăm că această propunere a fost comunicată în scris către Uniunea Juriștilor din România în data de 22.01.2016, la solicitarea acesteia, cu scopul înaintării spre analiză și rezolvare comisiilor juridice ale celor două camere ale Parlamentului României, inițial fiind postată pe site-ul www.juridice.ro în data de 13.01.2016, din inițiativa unuia din colegii noștri și citată în una din lucrările de referință care comentează Noul Cod de Procedură Civilă, coordonată de prof. Marian Nicolae (cu titlul Noul Cod de Procedură Civilă, comentat și adnotat, vol.I – art.1-526, ediția a II-a, revizuită și adăugită, pag.1253, Editura Universul Juridic)

Nu în ultimul rând, dorim să vă aducem la cunoștință următoarele aspecte legate de corpul nostru profesional:

Colegiul Consilierilor Juridici Bihor este corpul profesional al consilierilor juridici din județul Bihor, înființat cu scopul de a apăra drepturile și de a promova interesele profesionale, economice și sociale ale membrilor săi.

Colegiul Consilierilor Juridici Bihor este membru al Ordinului Consilierilor Juridici din România (O.C.J.R), alături de celelalte Colegii înființate la nivelul județelor țării și ale sectoarelor Municipiului București, având ca scop asigurarea organizării și exercitării unitare la nivel național a profesiei de consilier juridic și consacrarea principiului că profesia de consilier juridic, cu organizarea și funcționarea ei structural-sistemică, este o componentă a sistemului juridic național și protejarea și promovarea drepturilor intereselor și imaginii membrilor săi privind exercițiul liber, independent, autonom, în spirit etic și în mod unitar al profesiei de consilier juridic.

La rândul său, Ordinul Consilierilor Juridici din România este membru al unor instituții de elită, cum ar fi Uniunea Juriștilor din România (U.J.R) alături de corpurile profesionale ale celorlalte profesii juridice și al Academiei de Științe Juridice din România (A.S.J.R).

Suntem încrezători că cele prezentate de noi vor fi luate în considerare la elaborarea Codului de procedură civilă, iar corpul nostru profesional va fi inclus în inițiativele și proiectele viitoare ale instituției pe care o reprezentați, în scopul dezvoltării unei cooperări solide și de durată.

Primiți, vă rugăm, asigurarea înaltei noastre considerații și a aprecierii pentru eforturile depuse.

cons.jur. SASU-SBÂRCIOG Ioana-Gabriela
Decan